

Falva vármegye

Kárpanti járás
Szedres község (††) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Szedres

nagy (kis) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

A községet néhai Berenczy Pál alapította 1840 körül Magyarországra. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mely körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendő.)

Nem.

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

Nemmi.

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi- és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

urbéres község.

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

A kis község 1871-ig és 1922 óta nagy község.

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mely rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

A község alapító a Falvai akói kőszőlővel tartozott. 1814-ig a szőlő az idősebb szőlőmesterek akói kőszőlővel tartozott. 1822. január 1-ig az akói kőszőlő a 65423/II. 1922. B. U. rendelet alapján anyakönyvi terület lett.

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

Néhai Berenczy Pál itt szabadított fel Magyarországra alapító a jobbággyait.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

Gindlisonlud egyházi község környéki - Aranyháza községhez kb. 10 km-re fekszik. - Határa sík.

Pincsek

- 120 - kat. hold (birtokivek adatai alapján).

62 k. hold szántó, 8 k. hold rét (kaszáló),

- 18 - k. hold szőlő (beültetett), k. hold

legelő, k. hold erdő, k. hold

nádas, 32 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok, mocsár, kőbánya).

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mily név alatt és mekkora a területük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mily területük (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

Nem tartoznak.

Igen: Simonsdorff község határában "Siedlerich földje" név alatt - és közigazgatásilag Simonsdorffhoz tartozik.

Pincsek

A község vázlatos térképe csatolva ..... db
nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

1920 évi országos népszámlálás alapján kb. 1300 lélek.

770 r. kath., g. kath., 230 ref.,

220 ág. h. ev., 80 izr., egyéb

1300 magyar, német, tót,

futén, oláh, horvát,

egyéb.

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földmivelés, ipar, bányászat, földmivelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házasodási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Beltől kb. 1300 lélek.

Pincsek

Földmivelés

Kb. 240 ház és lakásrész

Községben 2 felekezeti iskola, 1 evang. templom és 1 közs. egészségügyi iroda.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Előljárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Napidíjas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

A jegyzőség székhelye és távolsága:

2. A községi képviselőtestület létszáma:

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai: szerint járható útvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrség és folyamőrség székhelye és távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előjáróság cselédügyi bíraskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. A községi tűzoltóság szervezete:

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Bíró. Törvény- (másod-) bíró. 6 esküdt,
(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám
1 jegyző,   segédjegyző, 1 orvos
1 állatorvos,   irodai alkalmazott,
                     pénztári alkalmazott,   egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

1 kisbíró (küldönc), 1 bába,

                     éjjeli őr és   gazdasági alkalmazott.

Helyben   km.

10 virilista, 10 választott tag, 6 pótag

10   . A község egy választókerületet alkot.

Nincs.

Szekszárd 16 km.

                     16 km.

Tolna 10 km,

                     10 km.

Nincs a községben

Van,   tag. Nincs.

Van. Nincs.

Nincs.

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság   tag.
Kötelezett tűzoltóság.

Van. Nincs.

Van. Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Kőr orvos székhelye és annak távolsága:

Gindlissalád 7 km.

Hány magánorvos lakik a községben:

Nem lakik

Községi bábák száma:

Egy

Közbába lakóhelye és annak távolsága:

_____ km.

Okleveles magánbábák száma:

_____ km.

Legközelebbi gyógyszertár hol van és milyen távol?

Gindlissalád 7 km.

Legközelebbi közkórház hol van és milyen távol?

Szekszárd 16 km.

Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?

(Árvaház, gyermekmenhely telep)

1 Van szegényház Nincs.

9. A gondozott szegények száma:

_____ intézeti ápolásban, 6 magán ápolásban.

Elhagyott gyermekek száma?

Három gyermek.

10. Milyen a község ivóvíze?

Elhanyagolatlan

Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?

Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó.

Nincs

Van-e csatornázása?

Nincs

11. Korcsmák és vendéglők száma?

3 korcsma, _____ vendéglő, _____ kávéház.

Van-e szálloda, fogadó és hány?

Egyik korcsma

Van-e községben közfürdő?

Nincs

12. Van-e a község határában gyógyfürdő, idültő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra?

Nincs

A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva?

_____

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága:

Szekszárd 16 km.

ír. járásbírószék székhelye és távolsága?

- - - 16 km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága:

Szekszárd 16 km.

ír. adóhivatal székhelye és távolsága:

- - - 16 km.

ír. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi

rendeltség, székhelye és távolsága:

Tolna 10 km.

Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága:

Pécs 70 km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2 felekezeti; állami iskola van és pedig 1 r. kath. 1 népiskola. - Mindkettőben 1-1 tanerő és 14 iskola illető tanterem.

2. Középiskolák vagy más szakiskolák (iparostanociskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

Nincs.

3. Óvodák jellege, száma és tanereje: Nyári menedékház van-e?

Nincs.

4. Testnevelés szervezete. Levante egyesületek:

Szedrasi Levante Egyesület van

5. Kőr. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Szekszárd 10 km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Anyagyház nincs. A nép leányegyháza a székelyi anyaegyházhoz tartozik, a fiókegyháza van. A domonkolleki egyház képviselőházhoz tartozik. - R. kath. egyház a testvérségi egyházhoz tartozik és a püspöki püspökséghez.

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

Izraelita fiókegyháza a testvérségi egyházhoz tartozik.

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

Nincs.

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénenkint időről-időre kivetett adó stb.)

Nincs. R. kath. egyház a nép egyháza felé adózik, mint a testvérségi egyház. A testvérségi egyház a testvérségi egyház felé adózik, mint a testvérségi egyház. -

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

Igen.

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

A polgári olvasókönyvtár van.

11. Műemlék, természeti emlékszóbor, honvédelmi emlékek vagy elesett hősök emléke?

Nincs.

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelő előadások stb. Mozgóképek.

Nincs.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Polgári olvasókönyvtár és Gazdakör van.

7. *Vízrendező és hasznosító társulat.* Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

8. *Állattenyésztési viszonyok.* Állatok száma: a tenyészállatok száma,

uralkodó tenyésztési irány:

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

Nincs.

..... km.

- 101 - ló, - 151 - szarvasmarha, ...

- 30 - sertés, - 84 - juh .....

Hotengelic 7 ..... km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kírákó, állatvásár, stb). Kié a vásártartás joga?

Mélték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptőkéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Van-e a községben ipartestület?

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

Tolva 10 km.

Tolva.

Nincs.

Szekszárd.

7. Szén, röpöl és rövidlász keresk.
7. Iparkereskedés.

Nincs.

1. „Kangya” papgy. és értékesítő szövetkezet.

1 borhő, 2 cipész, 3 szobó, 2 kovács, 2 bogló, 1 ártalos, 4 gabonabiztosító.

Nincs.

Nincs.

Szekszárdi 70 ..... km.

Szekszárd 10 ..... km.

Nincs.

12. Magánkezelésben álló közművek:

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. *Bányák száma és jellege.*

Állandó bányüzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

Nincs.

14. *Háziipar és annak jellege.*

Nincs.

